

יושב הכרובים: דמות היצורים השמימיים פורשי הכנפיים מבוסס על ליקוטי שיחות נו/175

בנימין נתניהו נכנס בהתרגשות לחדר הסגלגל בבית הלבן לפגישה עם דונאלד טראמפ, נשיא ארצות הברית של אמריקה. נתניהו הבחין בטלפון אדום עתיק וביקש לדעת מה פשרו? טראמפ השיב בגאווה כי הטלפון הזה הוא קו ישיר לאלוקים. "אתה רשאי לבצע שיחה ישירה לשמים, אמר הנשיא, אבל קח בחשבון שזאת שיחת חוץ יקרה וכל דקה עולה 100 אלף דולר".

אחרי כמה חודשים, השיב הנשיא האמריקאי ביקור גומלין בירושלים. הוא גילה על שולחן ראש הממשלה טלפון דומה לזה שנמצא בחדר הסגלגל. טראמפ ביקש שיחה דחופה לריבוננו של עולם ותכנן בראשו את המילים המדויקות בהן יבחר, כדי לא להאריך בשיחה בינלאומית יקרה. ראש הממשלה הרגיע אותו: "הנשיא רשאי לדבר חופשי, כי מכאן, מירושלים, זאת שיחה מקומית".

העיניים של יהודי נשואות לירושלים. בכל פינה בעולם בה הוא נמצא, מכוון את רגליו ואת ליבו לעיר הקודש ושולח דרכה את התפילות לאלוקים. אך אם נצמצם את הרזולוציה ונמקד יותר את המבט סביב הנקודה הקדושה ביותר לעם היהודי, נגלה כי מדובר בארון זהב קטן ומעליו זוג יצורים שמימיים פורשי כנפיים.

ירושלים רבתי היא מעטפת על אזור הר הבית והמקדש. בית המקדש הוא מסגרת סביב חדר "קודש הקודשים", חדרון קטן שעמד בקצה הבית. וגם החדר הזה עצמו מתייחד בחפץ האחד והיחיד שעמד בתוכו. ארון זהב קטן, בתוכו שני לוחות הברית וספר תורה אותו כתב משה ביום האחרון לחייו, ומעליהם נישאים זוג כרובי זהב נושאי כנפיים.

דומה כי התיאור העצמתי ביותר ביחס לכרובים הוא האמירה הבאה:

1. ישעיהו לז, טז: ה' צבאות אלוקי ישראל יושב הכרובים אתה הוא האלוקים לבדך לכל ממלכות הארץ

מקומו של הקב"ה בעולם, הוא בין שני הכרובים ומשם מתפשטת השראת השכינה בכל היקום. כך בדיוק מתארת פרשתנו, תרומה, כי ההתגלות האלוקית למשה לאורך ארבעים השנים במדבר, הייתה דרך מקום הכרובים, משם שמע משה את כל דיני ופרטי תרי"ג המצוות המרכיבים את התורה.

שמות כו, כב: וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדֻת.

וכמובן, הנושא של הכרובים מעורר שאלות שעוררו את הסקרנות של החוקרים בכל הדורות: ראשית, שאלתו של החזקוני ועוד מפרשים רבים: מה בכלל המטרה בעשיית דמויות כאלו? מדוע ציוותה התורה ציווי כזה? הרי קראנו בעשרת הדברות לפני שבועיים: "לא תעשו כל פסל וכל תמונה". אסור באיסור חמור ליצור חפץ שיש בו **דמות בולטת** (בניגוד לתמונה, ואכמ"ל) של פני אדם או פני אחד המשמשים במרום, כמו מלאכים, שמש ומזלות. אם יעשה אדם כרובים במקום אחר חוץ מבית המקדש, הוא **עובר על איסור עבודה זרה**.

מדוע אפוא חרגה התורה מהאיסור וציוותה דווקא במקום המקודש ביותר לעם היהודי על עשיית הכרובים? מה **המסר החיוני** שבא בהם לידי ביטוי, בגללו מצווה התורה על עשיית הכרובים במקדש?

חזקוני: אף על פי שאמר לא תעשה לך פסל וכל תמונה, כאן התיר צורת הכרובים, שהרי לא נעשו להשתחוות, אלא ליישבתו [השראת השכינה] דוגמא כרובים דכסא הכבוד. ודברים הרבה כאלו מצינו בתורה, כמו כל העושה בו מלאכה יומת [אך] התיר לעשות בשבת קרבנות תמיד ומוסף, וברית מילה.

השאלה השנייה והמעניינת ביותר היא, מה הייתה דמות הכרובים? בהיות הכרובים מסמלים ישויות עליונות ושמימיות, הם הציתו את הדמיון של בני האדם בכל הדורות וצורת הכרובים המקובלת, מהווה

למשל את ההשראה לדרך שבה מציירים עד היום מלאכים ושרפים עליונים, בדמות יצורים פורשי כנפיים. כך שמעניין לבחון, מה הייתה דמות הכרובים ומה המשמעויות העומדים מאחוריה?

הראשונים מציגים שלוש שיטות בנושא. הראשונה ביניהן היא מובנת וצפויה, הגישה השנייה פחות צפויה ואילו השלישית נראית מפתיעה ביותר.

הגישה הראשונה היא גישת הרמב"ן. לדעתו, הכרובים נועדו לסמל את תעופת "מרכבת השכינה" שראה הנביא יחזקאל בחזיונו. לכן הכרובים היו פורשי כנפיים לסמל את תעופת המרכבה.

רמב"ן כה, כא: כמרכבה אשר ראה יחזקאל... היו פורשי כנפיים להורות שהם המרכבה נושאי הכבוד

הגישה הזו מתאימה עם גישת הרמב"ם ביחס לדמות הכרובים. הרמב"ם כותב כי הכרובים סימלו צורה של מלאכים והמילה "כרוב" עצמה היא שם של אחת מעשר קבוצות המלאכים ברקיע.

רמב"ם יסודי התורה ב, ז: שמות המלאכים על שם מעלתם הוא... אופנים ואראלים וחשמלים ושרפים ומלאכים ואלוקים ובני אלוקים וכרובים ואישים - כל אלו עשרה שמות שנקראו בהן המלאכים.

הרמב"ן מוסיף ומסביר את הרעיון העומד מאחורי הסמל הנשגב. לדעתו, הארון והכרובים נועדו להיות ה'אנטנה' דרכה דיבר ה' עם משה. בהמשך לעשרת הדברות בהר סיני, הארון והכרובים היו תחנת התקשורת דרכה העביר ה' את כל פרטי התורה והמצוות לעם ישראל ומובן שתחנת התקשורת של ה', הייתה מעוצבת כמו מרכבת השכינה.

רמב"ן שמות כו, ב: כאשר דבר השם עם ישראל פנים בפנים עשרת הדברות, וצווה אותם על ידי משה קצת מצות שהם כמו אבות למצוותיה של תורה... לכן ציווה תחלה על דבר המשכן שיהיה לו בית מקודש לשמו, ושם ידבר עם משה ויצווה את בני ישראל. והנה עקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת.

ישנה גישה נוספת, הצועדת במישור אחר לחלוטין:

רבנו בחיי כה, יח: שנים כרובים זכר ונקבה היו... ובשעה שישראל עולים לרגל, מגלים את הפרוכת ומראים להם הכרובים כשהם מעורים זה בזה ואומרים: ראו חיבתכם לפני המקום כחיבת זכר ונקבה.

לפי הגישה הזו, הכרובים לא סימלו מהות רוחנית מופשטת, אלא ההיפך הגמור: הם היו הדימוי הגשמי הברור ביותר לקשר של אהבה וקירבה. הפרשנות הזו היא בעלת משמעות רבה, אך אין ספק כי היא מפתיעה מאוד. הבה נעצור רגע ונחשוב על כך כי המקום המקודש ביותר בעולם, זה שאנו מתפללים לכיוונו מכל פינה בגלובוס, היה בעצם דמות של זכר ונקבה חבוקים.

כך בדיוק מספרת הגמרא על התדהמה שתקפה את הבבלים בעת שפרצו לבית המקדש הראשון. על גבי קירות קודש הקודשים היו ציורים של הכרובים [אך אין הכוונה לכרובי הזהב שעל גבי הארון, כי הם הוטמנו באדמה לפני החורבן, כדלקמן] והבבלים ראו אותם חבוקים ועטופים זה בזה כחיבת זכר ונקבה – והם נתקפו בבושה. האם זה הסמל הקדוש ביותר במקום המקודש ביותר לעם היהודי?!

יומא נד, ב: בשעה שנכנסו נכרים להיכל, ראו כרובים המעורים זה בזה, הוציאו לשוק (הורידום מעל גבי הכותל, רש"י) ואמרו: ישראל הללו, שברכתן ברכה וקללתן קללה, יעסקו בדברים הללו?!

ועוד ישנה דעה שלישית, שהיא בוודאי מפתיעה ביותר:

רש"י כה, יח: דמות פרצוף תינוק להם.

לדעת רש"י, דמות הכרובים הייתה שני פני תינוקות. יסוד הגישה הזו הוא בדברי הגמרא (חגיגה יג), שהמילה "כרובים" היא משורש "רביא", שהם תינוקות אשר **רבים וגדלים**. וכמובן, שיטת רש"י היא התמוהה ביותר: איך נכנסו ילדים לקודש הקדשים? איך הגיעו תינוקות אל פסגת הקדושה היהודית¹?

אנו רוצים להציג את אחת התפיסות היסודיות ביותר בתורת הרבי מלובאוויטש, אשר אין דומה לה כדי להסביר מדוע הסמל החשוב ביותר במחשבה היהודית הוא היותנו **ילדים של אלוהים**.

א. פרשת תרומה פותחת את החצי השני של חומש שמות, כאן מתחיל רצף של חמש פרשיות העוסקות רובן ככולן בנושא אחד ויחיד: הקמת המשכן. אחרי יציאת מצרים ומתן תורה, הגיע הזמן לעלות שלב **ולמד** את הקשר עם ה'. עלינו להפוך את הקשר עם האלוהות לקרוב ומעמיק ולשם כך, צריך **בית**. אנו נכנסים לבית משותף עם ה' ומעניקים משמעות חדשה לנוכחותו בחיינו.

הכלי הראשון הפותח את הפרשה, הוא ארון הברית. הארון היה תיבה מלבנית באורך מטר עשרים על רוחב שבעים סנטימטר. בתוכו הכניסו את לוחות הברית ואת ספר התורה שכתב משה ביום האחרון לחייו. הארון היה מכוסה במכסה זהב, "כפורת", וממנה התנשאו במקשה אחת שני כרובים.

היחס המיוחד שמעניקה התורה לארון והכרובים, בא לידי ביטוי בריבוי ניסים שהיו ייחודיים רק להם. העובדה שמקום הארון לא היה מן המידה; דברי הגמרא ביומא, שתנועת הכרובים הייתה משתנית בהתאם למצבם הרוחני של ישראל: כשהיו עושים רצונו של מקום, פני הכרובים היו איש אל אחיו וכשלא עשו רצונו של מקום, פניהם היו אל הפרוכת. ידועים הסיפורים בתנ"ך על חומרת הקפידה של הארון עד שהיה מפיל בלויים שלא נשאו אותו בכבוד; הסיפור על מות עוזא שהעלה את הארון לירושלים על העגלה ולא על הכתף; וכן פגיעת הארון בפלשתים בעת היותו בשבי באשדוד ובעקרון.

מעבר לכל זה, אנו רוצים להתמקד בעובדה אחת מיוחדת במינה, שהייתה בארון והכרובים והחשיבות המיוחדת שלה בכך, שהיא נוגעת **אלינו**, בימי **הגלות**.

כל יהודי מסתקרן לדעת, היכן נמצאים כיום כלי המקדש: איפה נמצאת מנורת הזהב? היכן עומדים המזבחות ושאר כלי הבית? האם הם מפארים את מרתף הוותיקן ברומא או מזמן הושחתו ונעלמו? תשובה ברורה אין והדברים לוטים בערפל. אולם יש כלי אחד שבו לא נגעה יד הגויים, הוא **קיים בוודאי גם היום הזה, בדיוק כמו שהיה בימי בית המקדש**.

2. רמב"ם הלכות בית הבחירה רפ"ד: בעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו לחרב, בנה בו מקום לגנוז את הארון במטמוניות עמוקות ועקלקלות, ויאשיהו המלך [כחמישים שנה לפני החורבן] צווה וגנזו במקום שבנה שלמה ... וכל אלו לא חזרו בבית שני.

כמובן, המפרשים מעלים את השאלה, מה מטרת התיאור הזה? הרמב"ם אינו ספר היסטוריה ואינו טורח לספר מה עלה בגורל המנורה או המזבח ומדוע בוחר לחרוג מדרכו ולספר על גניזת הארון?

הרבי מבאר כך: הרמב"ם לא מתכוון לספר היסטוריה, אלא ללמד **הלכה**. בתכנית הארכיטקטית של בית המקדש הייתה הלכה ברורה: חייבים לסדר לכתחילה מחבוא תחת הבית עבור גניזת הארון. עלינו לקחת בחשבון ימים רעים שיבואו **ולוודא** את שמירת הארון באופן בטוח. הלכה כזו נאמרה רק לגבי הארון ולא לגבי אף אחד מהכלים.

¹ שיטת רש"י תמוהה מכיוון נוסף: רש"י עצמו מבאר (בראשית ג, כד) לגבי הכרובים שחסמו את דרכו של אדם הראשון לגן עדן ובידם להט החרב המתהפכת כי הם היו בדמות "מלאכי חבלה". בהמשך הוא כותב לגבי צורת הכרובים על פרוכת המקדש (פרשתנו נו, לא): "ציריין של בריות יעשה בה". כך שרש"י סובר כמו האבן עזרא, ש"כרובים" היא תיאור כללי על "צורות" ויכול להתפרש בכל מקום לפי עניינו. פעם צורה של מלאכי חבלה ופעם של מלאכים ושרפים נחמדים. ולכן עולה השאלה, מה הכריח לפרש כאן כי מדובר בצורה של תינוק?

הסיבה לכך פשוטה: הכלים האחרים היו דבר נוסף על הבניין עצמו, אבל בלי ארון – אין בית. בלי השראת השכינה של הארון והכרובים, אין משמעות לבית ה'. לכן היו חייבים לכתחילה לסדר בונקר תת קרקעי עבור הטמנת הארון. ואכן הארון עמד תחת הבית גם בזמן בית המקדש השני וממקום גניזתו בעומק האדמה, העניק את תוקף הקדושה לבית.

כך שגם **בימינו**, ישנו כלי אחד בוודאי קיים, הוא לא נפל ביד הגויים ומעניק את התוקף לשרוד הגלות.

ליקוטי שיחות כא/158: הארון אינו רק **כלי שנמצא בקודש הקדשים**, אלא הוא חלק מהבניין עצמו, משום שהארון עושה את המקום לבית ה', כמו שכתוב: ונועדתי לך שם ... ולכן בבניין הבית נקבע מלכתחילה כי הארון יהיה מונח באחד משני מקומות: בצורה גלויה, בקודש הקדשים ובגניזתו במטמוניות עקלקלות בעומק האדמה.

ואחרי ההקדמה הזו, אנו שבים ושואלים את שאלת הפתיחה: כיצד הגיעה אל הכלי הנשגב הזה - שבלעדיו אין בית מקדש - צורת זכר ונקבה, וקל וחומר צורה של תינוקות?

ב. לפני שנכנסים לעניין, הערה חשובה אשר מרחיבה את המבט על סוגיית הארון והכרובים ומאירה את הדברים באור נפלא. התפיסות השונות של הרמב"ן ורש"י שהובאו לעיל לגבי צורת הכרובים – האם היו כמרכבת השכינה או כפני ילדים – משליכה על מחלוקת נוספת ביניהם.

הפרשה של בניית הארון והכרובים, מסתיימת בציווי הבא:

3. שמות כה, כא: ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה, ואל הארון תיתן את העדות אשר אתן אליך.

המשמעות הפשוטה של הפסוק היא, כי סדר הקמת הארון הוא, שקודם מכסים את הארון במכסה הכפורת והכרובים ואחר כך מרימים את המכסה ומכניסים לתוכו את הלוחות וספר התורה. ההסבר בכך מובא ברמב"ן: המונח "ארון" כולל **הן את תיבת הארון למטה והן את מכסה הכרובים והכפורת** מעל התיבה, לכן צריך תחילה להשלים את בניית הארון עם המכסה מעליו ואחר כך להרים את המכסה ולהכניס את הלוחות לתוך התיבה למטה.

רמב"ן כה, כא: משמעו יותר שאחר שייתן הכפורת על הארון כאשר אמר, ייתן בארון את העדות. כי **ארון יקרא בהיות הכפורת עליו.**

רש"י, לעומת זאת, חולק על הדברים וטוען כי הסדר היה הפוך: קודם הניחו את הלוחות בתיבת הארון למטה ורק אחר כך כיסו את הארון במכסה הכפורת מעליו. לשיטתו, המילה "ארון", פירושה **תיבת הארון לבד בלא הכפורת והכרובים מעליה** ולכן צריכים להכניס תחילה את הלוחות לתוך הארון ורק אחר כך לכסות אותו בכפורת והכרובים. (ובאמת נצטרך לקרוא את הפסוק כך: "ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה" - לאחר שכבר נתת את העדות לתוך הארון).

רש"י: ללמד שבעודו **ארון לבדו, בלא כפורת**, ייתן תחילה העדות לתוכו ואח"כ ייתן את הכפורת עליו.

מה התפיסות העומדות בבסיס המחלוקת, האם הארון והכפורת הם כלי אחד או שני כלים נפרדים?

מובן היטב: הרמב"ן לשיטתו האמורה לעיל, שה(כפורת וה)כרובים מסמלים את מרכבת השכינה המדברת את **מצוות התורה** ולכן היא דבר אחד עם הארון והלוחות שעניינם **התורה**. רש"י לשיטתו, שהכרובים היו בצורת **תינוק** ואם כן הם עניין אחר לגמרי מהארון והלוחות שעניינם משכן **התורה**.

ליקוטי שיחות כא/177, 179: הרמב"ן סובר שהארון, הכפורת והכרובים כולם הם כלים עבור ה"עדות" **[התורה]** ועל ידם מתקיים הייעוד של 'ונועדתי לך שם'. ולכן צורת הכפורת הייתה בצורה של המרכבה העליונה. רש"י, לעומת זאת סובר שהארון נועד עבור התורה, ואילו הכפורת והכרובים הם עניין אחר ולכן צורת הכרובים הייתה בעניין אחר של **דמות פרוץ תינוק**.

והשאלה המרכזית שבה ונשאלת: מה הרמז בעניין דמויות פני התינוק אשר מעל הלוחות והתורה?

ג. הסיפור הבלתי יאומן הבא התפרסם בתכנית התחקירים "עובדה" בערוץ 2, לפני שלוש שנים: זה היה ערב רגיל בחייו של הרב שלמה כובש, שליח חב"ד צעיר ונמרץ בבודפשט בהונגריה. המכשיר הסלולארי עדכן על הודעה חדשה שהתקבלה. הרב לא האמין למקרא הטקסט הכתוב בה. הוא היה בטוח שמישהו מותח אותו: "כאן צ'ונאד סוגדי ואני רוצה לפגוש אותך בהקדם".

צ'ונאד סוגאדי, היה מספר 2 במפלגה האנטישמית ההונגרית, יוביק. הוא היה פוליטיקאי מסוכן וכריזמטי שהציף את הונגריה בשנאה ליהודים והפך אותה לאחת המדינות האנטישמיות באירופה. בגיל עשרים הוא פתח חנות מזכרות שמכרה חולצות עם צלבי קרס והקים את ה"גארדא", מיליציה שהסתובבה בשכונות התושבים הזרים וזרעה פחד ואימה. סוגאדי התמקם בצמרת המפלגה האנטישמית יוביק והסית בהפגנות סוערות כנגד היהודים וכנגד ישראל.

והנה האיש המתוחכם הזה רוצה לפגוש את הרב. סוגאדי הגיע לפגישה מבולבל. הוא סיפר דברים שנשמעו כמו הזיה. אנשי המפלגה גילו כי סבתא שלו, אם אימו היא יהודיה שעברה את אושוויץ. כל החיים היא הסתירה מהנכד שלה את יהדותה, אך החברים מהמפלגה גילו זאת. ראש המפלגה הציע לו להישאר ביניהם ולהיות "יהודי המחמד" של המפלגה. דרכו יוכלו לעשות את הדברים הנוראים שלהם ולטעון כי המפלגה אינה נגד יהודים. הם נתנו לו 24 שעות לקבל החלטה.

כעת הגיע סוגאדי לרב כדי להבין מה זה בכלל להיות יהודי: מדוע הוא אמור להפסיד את כל הקריירה בגלל סבתא שלו? איך החלטה שבכלל לא הוא קיבל, מחייבת אותו עכשיו?

בעקבות המפגש עם הרב, הוא הבין שמה שהיה לא יהיה עוד והוא לא יוכל לחיות בשני העולמות. הוא התפטר מהמפלגה ועזב את האנשים. אחר כך נפגש שוב עם הרב וביקש לא פחות ולא יותר להצטרף כחבר בקהילה היהודית. האיש שקודם התסיס נגד היהודים וגרם להם סכנה אדירה, ביקש כעת להפוך לחלק מהם. הרב כובש חש כי אינו יכול לקבל החלטה כזו לבדו והפנה את השאלה אל הרב ברוך אוברלנדר, השליח הראשי ואב בית הדין בהונגריה. הרב מצא עצמו נקרע בשאלה הסבוכה, הוא התלבט האם אפשר למצוא מחילה על הנזק שעשה האיש?

בינתיים פרצה סערה בתוך הקהילה: אנשים ניצולי שואה, שחוו על בשרם את השנאה שסוגאדי הצית מסביב, הזדעזעו מהמחשבה כי הוא יהפוך להיות חלק מהם. "הוא רק חייך חיוך קטן והכול יימחל לו! זה או הוא או אנחנו".

הרב אוברלנדר שקל ושקל, עד שנזכר במשפט שאמר המגיד ממעזריטש. פעם קרא לתלמידו החשוב רבי אלימלך מליז'ענסק ואמר: "שומע אתה מיילך מה אומרים כעת בשמים? אהבת ישראל היא לאהוב רשע גמור כמו שאוהבים צדיק גמור". הרב אוברלנדר חשב לעצמו, איזה עוד רשע בעולם אפשר להחיל עליו את המשפט של המגיד? הוא החליט לתת אמון בצ'וגדי ולקבלו לקהילה היהודית.

פעמים בחיים, אדם שואל את עצמו מהו יהודי? מה מגדיר אותו כיהודי? תפיסה אחת מניחה את הדגש על קיום התורה והמצוות. יהודי שלומד תורה ומקיים מצוות, הוא קשור עם הקב"ה ומי שאינו עושה זאת – אין כל משמעות ליהדות שלו. הוא לכל היותר גוי ממוצא יהודי. לפי התפיסה הזו, היהדות היא כמו שירות בצבא או עבודה במפעל. מי שעושה את העבודה, הוא חלק מהעסק ומי שאינו עושה את העבודה – מודח מהמקום. לא יכול להיות עובד שאינו בא לעבודה.

זאת בעצם התפיסה של הרמב"ן. במקום הקדוש ביותר לעם היהודי, המקום שמסמל את הקשר העליון ביותר לקב"ה, עמדו הכרובים שסימלו את התורה ובכך את הקשר הפעיל אל הקב"ה.

אך רש"י לא מסתפק בפרשנות הזו. משום שזאת לא מהות היהדות. זה החלק הפעיל והגלוי של היהדות, אך לא היסוד שלה. הקשר אל הקב"ה הוא תכונה מולדת. יהודי הוא ילד של אלוקים, הוא

נושא נשמה פנימית, אופי ייחודי ואי שקט פנימי שאינו נותן לו מנוח. היהדות לא מתחילה במה שאתה עושה, אלא במה שאתה, במהותך.

לכן טוען רש"י כי הסמל היהודי העליון, במקום המקודש ביותר, היה פני תינוק. קשר של הורים ותינוק הוא ההיבט המושלם ביותר של קשר עצמי. ההורים אוהבים את התינוק בפשטות, בלי כל סיבה וטעם של הישגים שונים שהוא השיג, אלא פשוט כי הוא שלהם. וכך התינוק נמשך אל קירבתם באותה טבעיות שהוא נמשך לעצמו. הוא לא יודע למה ומדוע, הוא אפילו לא מבין את משמעות המילים "אבא" ו"אמא", הוא רק יודע ש"זה שלי. כאן המקום הטבעי שלי בעולם"

קצת נבין דבר גדול: הכרובים עמדו על גבי מגש זהב שנקרא "כפורת". (המגש הזה שכב כמכסה על תיבת הארון). הפירוש הפשוט של המילה "כפורת" הוא מלשון "כיסוי", כמו "וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר" או "אכפרה פניו במנחה" ופירושו: "אכסה את כעסו". אמנם התנחומא מפרש פירוש אחר ברובד מרומם ונעלה: "כפורת" הוא מלשון "כפרה". שכן הכפורת והכרובים היו כפרה על ישראל.

כיצד הם היו כפרה? הרי לפי הרמב"ן שעיקרם הוא התורה, הרי סימלו את ההיפך הגמור? הם היו תביעה מתמדת מישראל לעשות יותר ויותר? לפי רש"י, הדברים מובנים היטב: ה"כפורת" וה"כרובים" הם כוח התקווה והעידוד הבלתי נגמרים של יהודי.

יהודי שחוזה רגע של משבר רוחני, עומד ותוהה האם הוא יכול לשוב? האם אפשר למחוק כתם וכישלון? מה גם שהוא נזכר במילה "אשמנו, בגדנו!" כל חטא הוא בגידה בקב"ה ואיך אפשר לכפר על בגידה? אישה שבגדה במשפחתה, אינה יכולה עוד לשוב אליהם. היא כרתה את הקשר אל בעלה וכיצד יהודי שבגד בקב"ה יכול למחוק את הנפילה שלו?

התשובה נמצאת בכרובים. אנחנו לא נשואים לקב"ה, אנחנו ילדים שלו. וילד תמיד יישאר קשור לאבא. הקשר שקושר אותו אל האבא, תמיד יהיה חזק יותר מכל נפילה רוחנית שהוא חווה. הנפילה היא מה שהוא עשה, האלוקות היא מה שהוא, במהותו.

4. לקו"ש כו/180: פירוש הרמב"ן מבאר את סודות התורה הגלויים, וברמה הזו, הקשר של ישראל לקב"ה נעשה דרך התורה. אולם פירוש רש"י, פשוטו של מקרא, מדבר על הרובד הפשוט ביותר של היהודי, שהוא מהות אחת עם העצמות האלוקית... ולכן לומד רש"י שדמות הכרובים הייתה כפני תינוק, שכן אהבת האב לבן אינה נובעת ממעלות וממעשי הבן, אלא מצד היותם עצם אחד.

זוה הקשר אל ה"כפורת" מלשון "כפרה", משום שיסוד הכפרה על חטא הוא מכוח היות היהודי עומד מעל התורה, ולכן אפילו שיש בו חיסרון בקיום התורה, יש בו את הכוח למלא את החיסרון הזה.

עד כאן דיברנו על צד הזכות, על הדיבידנדים המובטחים לנו מכוח היותנו ילדים של אלוקים. אך יש לכך גם צד של חובה. כיון שהקשר לאלוקים הוא מה שאנחנו, יהודי לעולם לא יוכל להיות מאושר בלא מתן מענה לצד הרוחני שלו. אם הקשר לאלוקים היה רק מעשי, היה אפשר לקבל החלטה על 'פרידה בהסכמה'. אך כיון שהיותנו יהודים הוא מהות מולדת, אי אפשר לברוח מכך, רק לעשות זאת הכי טוב שאפשר – בכוח התורה והמצוות.

ואם מישהו צריך עוד סיבה לחכות למשיח, הנה היא. אנו זקוקים בכל יום למהות המקודשת הזו של בית המקדש בירושלים, שתזכיר לנו מי אנחנו, מה אנו מסוגלים ואיפה כדאי באמת להשקיע את חיינו.

**כתיבת השיעור והפצתו באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי רבנו ברחבי תבל**

**ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי
להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולרפואה שלמה של מרת
שיינא בעשא בתיה בת ציפורה פייגה**